

HELFRICH'S RICHTLIJNEN

Japane hoofdlanding op Java te voorkomen, althans dat te trachten, leed voor Helfrich geen enkele twijfel.

★

Evenals het leger gaf de marine zich na de Meidagen van '40 grote moeite om haar personele en materiële grondslag te verbeteren. Nederland kon niet langer marine-officieren leveren – Indië droeg zorg voor een eigen officersopleiding: in augustus '40 werd in Soerabaja een nieuw 'Willems-oord' geopend (een tegenhanger van het Koninklijk Instituut voor de Marine te Den Helder); commandant daarvan werd schout-bij-nacht G. W. Stöve, een bekwame maar niet bijster inspirerende vlagofficier, aan wie Helfrich in juni het bevel over het in Indische wateren aanwezige marine-eskader had ontnomen om het over te dragen aan schout-bij-nacht K. W. F. M. Doorman in wiens leiderschap hij meer vertrouwen had.

Gelijk al vermeld, werd het Marine-etablissement te Soerabaja belangrijk uitgebreid – er werden vóór het uitbreken van de oorlog in de *Pacific* 12 motortorpedoboten en 15 met lichte mitrailleurs uitgeruste patrouilleboten gebouwd (een werf in Tandjong Priok voegde daar nog 8 aan toe). Het Marine-etablissement was verder volop bezet met het onderhouden en repareren van de varende eenheden van de marine – tijd vergde ook een grote reparatie van de kruiser 'Sumatra' die, na prinses Juliana en de prinsesjes Beatrix en Irene uit Engeland naar Canada gebracht te hebben, in oktober '40 in Soerabaja arriveerde. De kruiser werd er buiten dienst gesteld en het personeel werd over de overige schepen verdeeld. De reparatie (in het schip moest o.m. een nieuwe elektrische installatie worden ingebouwd die nog in de Meidagen van '40 uit Nederland per schip was weggezonden) zou minstens anderhalf jaar vergen, hetgeen samenhang met het feit dat het herstel van het schip, waarvan de machine vaak gebreken had vertoond, een lage prioriteit had gekregen.

Dan werd in opdracht van de marine de vaargeul in het Westervaarwater breder en dieper gemaakt; wilde de haven te Soerabaja ook bij eb bereikbaar zijn voor grotere schepen dan kruisers, dan moest de geul op een breedte van ca. 100 meter en een diepte van 10 meter gebracht worden. Hier werd dag en nacht aan gewerkt; de geul was begin maart '42 gereed. De bedoeling was ook dat het doordringen tot Soerabaja extra